

(TPO) - Ngày mai, thí sinh sẽ bắt đầu núp hươu sừng đăng ký thi đại học, cao đẳng (ĐH, CĐ). Nhiệm vụ thí sinh là phân vân, lo lắng, nên chọn ngành nào, trường nào cho phù hợp. Dưới đây là 3 lời khuyên bổ ích của một chuyên gia tuyển sinh.

Trong những điều thí sinh băn khoăn có câu hỏi: Tại sao có nhiều người giỏi mà vẫn thi rớt? Tại sao có nhiều người sức học khá nhưng thi là đầu ngay? Tại sao có nhiều người thi đậu, học 4-5 năm trôi rỗng rã, tốt nghiệp xong rồi lại đòi làm lại từ đầu? Giá nhỡ có câu hỏi đó có sai?

Là người đi trước, thành công có, thất bại có, hãy vẽ ra các bước thí sinh (TS) đón nhận những lời khuyên sau đây để phòng ngừa, né tránh rủi ro có thể xảy ra. Tôi xin nhận mạnh mẽ điều: Nhiệm vụ TS đã chọn qua các lời khuyên để nhìn thấy rõ mình làm được tiếp thêm cho sức khỏe của mình.

Phòng bệnh, điều trị cấp cứu

Nghe qua ai cũng nói việc này để nhìn mà sao làm không được? Vấn đề là ở chỗ đó. Nếu chọn sai sẽ là mất số lãng phí rất lớn cho bản thân, gia đình và xã hội. Lưu ý, nguyên tắc việc chọn ngành, nghề của TS phải tốt đẹp, nghĩa là nó mang tính định hướng, chứ không phải ngay trước khi thi tuyển sinh ĐH-CĐ...

Thử so sánh về mức độ kinh phí cho việc định hướng nghề nghiệp để thi và học cũng giống như 3 mức độ trong ngành y: phòng bệnh, điều trị và cấp cứu. Nếu lo 1 đồng chi phí để phòng sẽ giảm được 9 đồng điều trị tránh được 100 đồng cấp cứu.

Nếu việc chọn lựa xu hướng phát triển thích, nguyện vọng của bản thân thì sẽ bản vẽ học hành. Việc chọn ngành không phù hợp như học ngành rớt lại (theo hướng tiêu cực) để rồi việc học hành và công việc của các thí sinh sau này. Học nghề nghiệp là vốn đầu tư và đi trước một bước. “Học nghề nghiệp và tuyển sinh, tuy 2 mà là 1”.

Tiếp theo là phần cân nhắc nhu cầu việc làm của ngành này? Nếu xác định được có ý nghĩa dài và việc cụ thể, lâu dài... hãy tìm câu trả lời cho câu hỏi: "Thi trường nào, ngành nào để đi?". Đừng vội vàng chọn là sự trú chân tạm bợ, chân đứng đó như trong đầu mà không mất chút tâm huyết gì với ngành nghề đó.

Biết trường nào

Nghĩa là phần biết ngành và biết ta. Kinh nghiệm cho thấy có nhiều sĩ tử học giỏi nhưng thi hoài không đậu như có người học khá nhưng thi rất chững, đậu liền. TS không nên chọn ngành nghề thật cao siêu nhưng không biết năng lực mình tại đâu. Trèo cao ngã đau là chuyện bình thường và không ai khuyến khích học sinh này cả.

Sau khi chọn ngành mình thích, nên trường nào mình có thể vừa vào vừa học trường nào. Dĩ nhiên, còn nhiều tiêu chí để tham khảo: địa điểm, chi phí, tiêu chuẩn, nhu cầu xã hội, việc làm sau khi ra trường, đi học kiến thức và trí tuệ... lý...

Ngành nghề hiện nay thì nhiều và đa dạng nhưng năng lực của con người thì có hạn, giới hạn thì lại có quá nhiều các mặt, hoài bão. Nói cách khác, sự lựa chọn ngành nghề hiện nay là rất phong phú và theo hướng tự do, tự nguyện.

Tuy nhiên, cũng có nhiều trường hợp HS... bị lôi cuốn vào quy định quy tắc như của người khác để thi vào ngành mình không thích, bị học không tận hưởng. Nếu đi, chọn là sự tạm trú, rất không chắc chắn. Đừng biết rằng, lời khuyên thì rất bổ ích, rất quan trọng nhưng cũng chỉ là sự tham khảo, bản thân các em phải tự quyết định và tự chịu trách nhiệm lại của mình.

"Giới hạn hiện nay đang chọn ngành theo kiểu *mì ăn liền*. Tuổi trẻ chọn theo mô-típ là chuyện thường. Có em muốn theo sự nghiệp của mình thì nhiều lĩnh vực khác nhau. Thế cho đã, bị *đi ngược*

với môi trường nghề nghiệp là không nên tiếp tục nữa, mình phải là mình thôi. Có người theo nhóm thích thì thích thì mớ chi phiêu lưu một chút, có người lại thích sự yên tĩnh, yên ổn. Lời khuyên gì? Hãy là chính mình.

Thích và phù h p

Thích ch a ch c đã h p! Có nhi u TS thích h c đ sau này làm bác sĩ nh ng, b n đó h th y máu là x u, th y ng i khác x u là x u theo.

Có b n thích làm k toán, liên quan đ n ti n b c nh ng kh n i là i hay b t c n, th m chí khu t t v ti n b c... s r t nguy hi m cho chính h và n i h làm vi c. Có ng i ch y theo lĩnh v c truy n thông, t ch c s ki n...trong khi h là ng i phù h p v i công vi c g n li n v i thiên nhiên, hoa viên cây c nh.

Có b n thích làm vi c v i máy tính nh ng c h ng i tr c bàn phím gõ gõ là hoa c m t. Trong khi b n đó i có năng khi u hát r t hay và đ n ch ng trình thì quá tuy t. V y thì cái mình thích đâu có phù h p? (Đ ng nhiên, ngo i tr nh ng tr ng h p kh công rèn luy n và kh c ph c đ c h n ch c a mình).

Có nhi u tiêu chí i a ch n. Tiêu chí nào cũng có c s c . Khi đã có c s lý lu n và th c ti n đ i a ch n r i thì th ng là các em hài lòng v quy t đ nh c a mình. Tuy nhiên, s hài lòng này dài h n hay ng n h n, có b n v ng hay không là do chính b n thân các em.

Nên ch n theo s tr ng, tránh xa s đo n m i là b n v ng. Tuy v y, cũng không nên quá b o th , c c đoán mà hãy nghe nh ng i khuyên vì có khi các em không đ thông tin.

Các em nên cân nh c s thích nguy n v ng c a mình có b ng nh n hay không? Tôi th y **Lý thuy t Holland**

(xem box)

v ch n ngh cũng là m t ngu n tham kh o đ tr c nghi m r t t t.

Ngoài ra, đ nh ng v n đ trên đ c to i nguy n, TS c n ph i h t s c i u ý đ n v n đ k thu t. Theo đó, các em ph i tìm hi u k càng v nh ng v n đ liên quan đ n k tuy n sinh năm nay. Có nh ng đi m m i so v i tr c đây, tra tìm đi m chu n 3 năm g n k đ i ng s c ngành ngh đó tr ng nào thì phù h p.

Đây tuy là v n đ k thu t ng n h n nh ng n u không u ý làm đúng ngay t đ u thì có khi i b ch ch h ng, gây lãng phí cho b n thân, gia đình và xã h i. Và th c t cho th y: đã có nhi u r c r i cho nh ng s thi u cân nh c nh ng i khuyên r t đ n gi n này.

Lĩnh v c ngh nghi p ng v i m i nhóm s thích
(Theo lý thuy t Holland)

R (Realistic): Ng i th c hi n nhóm “s thích ngh nghi p” này th

Ngành ngh phù h p v i nhóm này bao g m: Các ngh v ki n trúc, an toàn lao đ ng, ngh m c, xây

I (Investigative): Có kh năng v quan sát, khám phá, phân tích đánh g

Ngành ngh phù h p v i nhóm này bao g m: Các ngành thu c lĩnh v c khoa h c t nhiên (Toán, Lý, H

A (Artistic): Có kh năng v ngh thu t, kh năng v tr c giác, kh

Ngành ngh phù h p v i nhóm này bao g m: Các ngành v văn ch ng; báo chí (bình lu n viên, đ n

S (Social): Có kh năng v ngôn ng , gi ng gi i, thích làm nh ng

Ngành ngh phù h p v i nhóm này bao g m: S ph m; gi ng viên, hu n luy n viên đi n kinh; t v n -

E (Enterprise): Có kh năng v kinh doanh, m nh b o, dám nghĩ dám

Ngành ngh phù h p v i nhóm này bao g m: Các ngành v qu n tr kinh doanh (qu n lý khách s n, c

C (Conventional): Có kh năng v s h c, thích th c hi n nh ng công v

Ngành ngh phù h p v i nhóm này bao g m: Các ngành ngh v hành chính, qu n tr văn phòng, k

ThS Tr n Đình Lý
(Chuyên gia tuy n sinh)